Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной ИЮЛЬ 28 Воскресенье № 173 (3173)

Сэн 10 мүнгэ.

Ленин—Сталинай агууехэ партиин хүтэлбэреэр, үдэр бүри ургажа байгаа социализмынороной хүсэн түгэлдэр Уһан-Сэрэгэй флот—манай далайн хилэнүүдэй хёрхо сахюулша мандаг!

СССР—уһан-сэрэгэй хүсэнтүгэс держава

Мүнөөдэр, бүхы советскэ арад болбол СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэрые тэмдэглэжэ байна. Энэ хадаа хүсэнтүгэлдэр флодые байгуулгада манай илалтануудай ...гэдэ-арадай харалга, социализмын ороной далайн хүсэнүүдэй агуехэ демонстраци мүн. Энэ ...р СССР-эй ажалшад ба манай далайн хилэнүүдэй хёрхо сахюулшадай хоорондохи таһаршагүй ...уун барисаае улам бүри батадхаба.

„Манай советскэ байгуулалта ... хүсэтэй, теэд бүри ехэ хүсэтэй ба дайсадта хэзээшье дабагдашагүй байхые хүсэнэ Энэ ...арһаа, бидэндэ туйлай хүсэтэй ...лаан Арми хэрэгтэй, бидэндэ хүсэнтүгэс уһан-сэрэгэй флот хэрэгтэй гэжэ вывод хэнэбди. Хүсэнтүгэс Советскэ державада ...рэнэй интересүүдтэ зохилдохо манай агуехэ хэрэгтэ достойно далайн ба океанай флот бии байха ёһотой“. (В.М. Молотов).

Хүдэлмэришэн - Таряашанай Уһан-Сэрэгэй Флодые байгуулга бүхы орон, бүхы арад хабаатай. ВКП(б)-эйн Центральна Комитет ба советскэ правительство болбол манай эхэ ороной далайн хүсэнүүдэй ургалтын түлөө угаа ехэ анхарал ба оролдолго гаргана. Энэ хэрэгтэ агуехэ вождь нүхэр Сталин онсо анхаралаа табина, тэрэнэй сэхэ хүтэлбэри доро, уһан-сэрэгэй байгуулалтын программа зохёогдоһон ба мүнөө хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэжэ байна. Далайнгаа хилэнүүдэй ойроохүртэшэгүйе хамгаалхын тула бидэнэр тон ехэ хэрэг хэтэгөөбди! Манай суднобайгуулгын заводууд дээрэ, бүгэдын мэдэһэнэй ёһоор, хариин флодуудай ямар кораблънуудһаа шанараараа ...аханшье дутахагүй, харин олохоо үлүүлдэг тиимэ кораблънууд, тэрэ тоодо крейсернүүд, линкорнууд байгуулагдана.

Советскэ арад болбол өөрынгөө ...рэл Улаан Армиие ба Улаан Флодые тон гүнзэгыгөөр инаглана. Тэрэ хадаа физическэ ба политическэ хатуужаһан, эрхим ...үүдээ өөрынгөө хуурай замай ба далайн нангин хилэнүүдые хамгаалагшадай, социализмын ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зэргэдэ эльгээнэ.

Тэдэнэр, манай далайнхид болбол эсэгэ ба аханарайгаа героическа традицинуудаар хүмүүжүүлэгдэнэ. Дэлхэй дээрэхи социализмын гансахан ороной алдарта далайнхид болбол Агуехэ Октябрьска революциин үдэрнүүдтэ, гражданска дайнай хүшэр хүндэ үенүүдтэ шэн габьяа, баатаршалга ба героизмын гайхамшаг жэшээнүүдые харуулаа һэн. Социалистическэ революциин мандан бадарһые соносхон, Үбэлэй ордон тээшэ түрүүшынхеэ буудаһан мүнхэ дурасхаалта „Аврорын“ легендарна матросуудай героическа ябуулгые хэн мартаха гээбэб!

Бүри һаяхан Балтиин далайнхид болбол финскэ сагаангвардейнүүдэтэй тэмэсэлэй үедэ героизм ба баатаршалгын гайхамшаг хүсые харуулаа. Советскэ правительство балтиинхидай габьяае үндэрөөр сэгнэжэ, ССР Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнаһан; олонтугта балтийска флодой ...эн командирнуудта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгоһон байна.

Ороной оборонын алтан фонд—Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй флодой кадрнуудые ургуулгада нүхэр Сталин, большевистскэ парти ба советскэ правительство тон ехэ анхарал табина. Гайхамшаг мэргэжэл шудалһан ба эхэ оронойгоо дайсадтай тэмэсэлдэшэн зориг харуулһан, Уһан-Сэрэгэй Флодой хэдэн зуугаад командирнуудта СССР-эй Совнаркомой тогтоолоор, адмиралнуудай нэрэ зэргэ олгогдоо. Энэ хадаа манай ороной оборонно хүсэшадалые улам бүри бүхэжүүлнэ

Советскэ Союз болбол бүхы дэлхэй дээрэ гансаараа, капиталистическэ хүреэлэ соо байгаад, коммунизмын агуу ехэ байшангые байгуулжа байна. Тиимэһээ, социалистическэ эхэ ороной дүлэтэ патриодууд зэбсэгтэ хүсэнүүдээ улам бүхэжүүлхэтэеэ хамта, өөһэдынгөө нангин уялгануудые хэзээшье мартанагүй. Тэдэнэр зүрхэндөө багша Сталинайгаа заабариие баталар хадуужа ябана:

„Манай Улаан армиие, Улаан флодые, Улаан авиациие, Осоавиахимые бүхыхэмжээгээр бүхэжүүлхэ ба шангадхаха хэрэгтэй. Ямаршье „гэнэтын ушаралнууд“ ба манай гадаадын дайсадай ямаршье фокус хадаа бидэниие гэнэдүүлхэгүйн тулада военно добтолгын аюулай урда, манай бүхы арадые мобилизационно бэлэн байлгаха шухала“.

Капиталистическэ оронууд болбол промышленность, транспорт ба ажахыгаа бүхыдэнь империалистическэ дайнай интересүүдтэ зорюулаа. Тиимэһээ, дайнай аюул манай орондо бүри ехэдэнэ. Советскэ арад энээниие һайтар мэдэжэ, эхэ оронойгоо оборонно ба ажахын хүсэшадалые үшөө ехээр бүхэжүүлхые оролдоно. Эгээ иимэһээ, дэлхэй дээрэхи хүдэлмэришэн-таряашанай социалистическэ гүрэнэй ажалшад правительствынгаа шэнэ хэмжээябуулгые—«8 часай хүдэлмэриин үдэртэ, долоон үдэртэй хүдэлмэриин неделидэ оролго ба предприятинууд, учреждениннүүдһээ хүдэлмэришэд ба служащинуудай өөһэдөө мэдээд гаралгые хорижолго тухайда» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указые туйлай ехэ баяраар угтаа. Юуб гэхэдэ, хүдэлмэриин нэмэлтэ нэгэ час, долоон үдэртэй недели болбол орондоо хэдэн олон танкнуудые, самолёдууд, пушкануудые ба ехэ нүүрһэ, нефть, булад үгэлгые хангана.

СССР—Уһан-Сэрэгэй хүсэнтүгэс держава! Тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд—Хүдэлмэришэн ба Таряашанай Улаан Арми, Улаан Флот—жэл ерэхэ тудам бүхэжэжэ ба ургажа байна. Манай далайн хёрхо сахюулшад болбол Ленин—Сталинай агуехэ парти ба советскэ правительствын түрүүшын урялагаар жагсажа, дайсанай ямаршье һэдэлгэнүүдые бутасохихоор бэлэн! Хэрбээ империалистическэ шунахайнар хадаа манай нангин хилэдэ добтолхоо һэдэээ һаа, сагаанфиннүүд ямар сохилто абаа һэм, тиимэл сохилтые амасаха.

Бүгэдэарадай энэ һайн үдэртэй дашарамдуулан, социализмын агуехэ ороной далайн хилэнүүдэй ойроохүртэшэгүйе хамгаалагша—улаан флодойхидто, командирнуудта ба политхүдэлмэрилэгшэдтэ советскэ арад өөрынгөө халуун амаршалгые, большевистскэ хүсэлэнгүүдые хүргэнэ.

ҺҮҮЛЭЙ ЧАСТА

АНГЛИЙСКА ФЛОДОЙ ЛИЧНЭ СОСТАВАЙ ГЭЭГДЭЛНҮҮД

ЛОНДОН, июлиин 26. (ТАСС). ...элдэр далайн министерствээр ...лаглагдаһан дайнай гээлтэ...дэй список соо „военнэ сагай ...б ушаралнуудаар, судануудай ямаршье операцинуудтай барисаагүйгөөр“ жертвэнууд болоһон 195 офицернүүдэй ба 1999 матросуудай нэрэнүүд толилогдоо.

Английска авиациин министерствын мэдээсэл

ЛОНДОН, июлиин 26. (ТАСС). ...ациин министерство мэдээсэнэ: ...иин зүүн-урда ба баруун-урда ...нүүдтэ байгаа суднануудые атакалхые һэдэһэн дайсанай самолёдуудай 4-нь унагаагдаба. Табадахинь Шотландиин зүүн-хойто эрье шадар сохигдоо.

Каунасска предприятинууддаха үйлэдбэриин дэбжэлтэ

КАУНАС, июлиин 25 (ТАСС). Литовско сейм болбол арадайгаа дурахүсэлые хүруулан, бүхы томонууд промышленна предприятинуудые национализацилаа. Каунасска предприятинуудай хүдэлмэришэд ба служащинууд болбол арадай зөөридөө дүүрэн эзэн ёһоор хандана.

Мяха болбосоруулдаг „Маистас“ фабрикын хүдэлмэришэд хадаа хаа-хаанагүй өөһэдынгөө постнуудые табижа, гурим сахилгые нарьяар хамгаална.

Тус фабрикын дирекцинь консервнүүдые хилын саана гаргахы һэдэхэдэнь, тэрэниие хүдэлмэришэд мэдээд, машинынь бариба. Фабрикынь администраци хадаа заводоо зогсоохын зорилгоор, фабрикынгаа паровой котелые заһабарилхыень хүдэлмэришэдтэ зүбшөөрөөгүй байһаниие, хүдэлмэришэдэнь энээн тухайгаа хүдэлмэришэдэй комитедтэ мэдүүлжэ, өөһэдөө заһаа.

Каунасай барилгашад хүдэлмэришэд болбол июлиин 23-най үдэшэ бүхы барилганууд дээгүүр харуулнуудые табиба. Мүн, вредительнүүд, хулгайлагшадһаа арадай зөөриие хамгаалхын зорилгоор, шэнэ барилганууд дээгүүр харюусалгата этигэмжэтэд томилогдоо.

Мыло шанадаг „Рингува“ фабрикын хүдэлмэришэд болбол мүнөө частна эзэдтэ хүдэлмэрилнэ бэшэ, харин өөһэдтөө хүдэлмэрилжэ байһанаа мэдэн, ажалай бүтээсын нормые 200 процент дээшэлүүлхэ гэжэ тогтоогоо. Шэнэ нормоёо дүүргэдэг хүдэлмэришэдые стахановецууд гэжэ тоолохо ёһотой гэжэ суглаан дээрээ шиидхэбэ. Хүдэлмэришэдэй комитет хадаа СССР-дэхи стахановецуудай хүдэлөөе шудалжа, тэрээниие өөһэдөө үргэнөөр хэрэглэхын түлөө оролдоно.

Мүн тэрэшэлэн „Дробе“ фабрикын хүдэлмэришэд болбол эзэд байхадаа дүүргэдэг нормонуудаа 2-3 дахин үлүүлэн дүүргэхэбди гэһэн уялгануудые абаа.

Литвын арадай правительствын хэмжээябуулганууд

КАУНАС, июлиин 26. (ТАСС). Литовско телеграфна агентство дамжуулна: арадай правительство болбол хүдэлмэришэд ба служащинуудта байрын гэрэй барилганuудта тусхай фонд байгуулха гэжэ шиидхээ. Фондынь мүнгэн зөөри хадаа гүрэнэй ссудаһаа 5 миллион литһээ доошо бэшэ хэмжээтэйгээр, түрүүшын гурбан жэлэй туршо соо доторой уриһалжын 105 миллион лит, бюджетнэ ассигновани, мүн тэрэшэлэн помещигүүдэй зөөриие конфискоалалгаһаа ба бадараар суглуулагдаһан мүнгэнһөө гаргашалагдаха болоно.

Энэ заседани дээрэ Литвадахи арадай элүүрые хамгаалалга ба социальна тэдхэмжын үндэһэ һуурину уд тухай закон абтаа.

Арадай правительство болбол уран һайханай памятнигуудые хамгаалха ба культурын музей байгуулха тухай закон абаба.

Германска угай нюурнуудые Бессарабиһаа ба Хойто Буковинаһаа нүүлгэхэ гурим тухай хэлсээнүүд

Германида нүүхэ дуратай Германска гражданинуудые ба германска угай нюурнуудые Бессарабиһаа ба Хойто Буковинаһаа эвакуацилха тухай хэлсээн июлиин 23-да Москвада эхилбэ.

Хэлсэлгын германска делегациие нэгэдэхи классай генеральна консул г-н Нельдеке толгойлно, советскэ делегациие— НКИД-эй генеральна секретариин туһалагша нүх. Васюков хүтэлбэрилнэ.

Алагдаһан итальянецууд тухайда официальна мэдээ

РИМ, июлиин 26. (ТАСС). Баруун фронт дээрэ ба зүүн Африкада алагдаһан итальянска солдадуудай 2 список тунхаглагдаба. Алагдагшадай бүхы тоонь 90 хүн болоно.

Румынска шэнэ закон

БЕРЛИН, июлиин 25. (ТАСС). Забастовконуудые ба локаутануудые хорижолһон, нэгэн доро предпринимательнуудта хүдэлмэриин үдэрые утадхахыень зүбшөөгдэхэ закон Румынида абтаба гэжэ Германска информационно бюро дамжуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан тугай орденто Н-скэ подводно лоткын экипажай членүүдэй группа (баруун гарһаа): Советскэ Союзай Герой капитан—лейтенант Ф. Г. Вершинин, Улаан флотецууд Н. С. Зеленцов, П. В. Демин, Г. П. Степанов, Н. Н. Колпаков, Т. А. Колпаков, Л. С. Морданов—эдэнэр Советскэ Союзай орденуудаар шагнагдаһан байна.

(ТАСС-ын фото-клише).

СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэртэ

„БОТИК“ ГЭЖЭ ИСТОРИЧЕСКА УСАДЬБЫЕ НЭЭЛГЭ

ПЕРЕСЛАВЛЬ ЗАЛЕССКИЙ (Ярославска область), июлиин 24 (ТАСС). Плещеево нуурай эрье дээрэ Уһан-Сэрэгэй центральна музейн филиал—„Ботик“ гэжэ историческа усадьба реставрацилагдажа нээгдэбэ.

Эндэ 250 гаран жэлэй сад тээ, Нэгэдэхи Петрын үедэ, 1688-1693 онуудта, переславска флотилиин составта ороһон ородой кораблънууд байгуулагдаһан байна. Энэ хадаа ородой флодой түрүүшын һуралсалалай отряд байһан юм.

Хадын нахид дээрэ, хуһата паркын центртэ тусхай түхеэрэгдэһэн павильон соо, Нэгэдэхи Петроор байгуулагдаһан ородой түрүүшын кораблънуудай нэгэн болохо „Фортуна“ гэжэ парусна бот табигдаба. Тэрэ ботые тойрон томонууд түмэр якорьнууд, мачтанууд, бусад корабль удай рульнууд, канатанууд, парусууд, блогууд, корабельна пушканууд ба һомонууд бии. Нэгэдэхи Петрын хэрэглэжэ ябаһан надзорно дурамай модон гэр олдобо. Һаяхан, уһанда орожо байха үедөө һурагшадай олоһон пистоледүүд, һэлмэнүүд табигдаа. Мүн тэндэ художник Растрелиин хэһэн, Нэгэдэхи Петрын сэбэрхэн шэрэм бюст байна.

Экспонадуудай дунда Петрын гараар бэшэгдэһэн, 1720 ондо хэблэгдэн гаргагдаһан „Горскын Устав“, „Переславскын воеводуудта Указай“ экземплярнууд бии. Тэрэ Указ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: „Үлэгшэ кораблънуудаа, яхт ба галернуудаа гамнажа ябахые таанарта даалгагдаба, хэрбээ энэ указые эбдээд байгаа һаа таанад өөһэдөө, танай үрэнэр харюусаха ёһотой“.

Город болбол СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флодой һайн үдэрлэлгэдэ эрхимээр бэлэдхээ. Мүнөөдэр эндэ, Плещеево-нуурай эрье дээрэ арадай сэнгэлгэ болохо байна. Митингын һүүлээр, уһанда тамаралгаар, харайлгаар, шлюпкэ дээрэ һэлюурдэлгээр залуушуудай мүрысөөн үнгэргэгдэхэ юм. Судножолоодолгын мастерствоё тэндэхи хуушанай загаһашад харуулхаар бэлэдхэнхэй.

Советскэ Союз дотор

ГУРОВАЙ БРИГАДАДА

МИХАЙЛОВСКАЯ СТАНИЦА (Сталинградска область). Областиин хойто районуудай колхозууд болбол үбэлэй таряанай комбайнова хурялгые ябуулжа байна. Хоперскэ район соо түрүүлэн үбэлэй таряанай хурялгые 100 пудтанай хүдэлөөниие эхилэгшэ Гуровай бригада дүүргэбэ. Планай ёһоор 6 хүдэлмэриин үдэр соо сабшалгые дүүргэхын орондо, тэрээниие 4 үдэр соо хээ. Тус бригада болбол гектар бүриин 132 пуд ургаса абаа.

Загаһа барилга

ВЛАДИВОСТОК. Приморин эрьедэ косягууд ба сардинанууд хододоо дүтэлнэ. „Тафуин“ гэжэ загаһанай комбинат болбол июлиин 23-най үдэр 597 цен.нер сардина баряа. Загаһанай комбинадууд ба загаһашадай колхозууд болбол загаһа барилгын эхилһэнһээ хойшо 24 мянган центнерһээ дээшэ загаһа бариба. Сардинаар хэгдэһэн консервнүүдые гаргалга хэдэн дахин ехэдхэгдээ.

524170000 түхэригэй тэдхэмжэ

МОСКВА. Байгша оной түрүүшын хахад соо олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ 524170000 түхэриг гүрэнэй тэдхэмжэ түлэгдөө. Энэ болбол үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхиһаа 50 миллион түхэригөөр үлүү байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Осводой инструктор (Николаево город, УССР) Е. М. Чудонов болбол хамгаалалгын хэрэгые үзэжэ байгаа эхэнэр-матросуудтай заняти ябуулжа байна.

(ТАСС-ын фото-клише).

Эпроновецуудай бэлэгүүд

ЛЕНИНГРАД. Тусхай томилолгын уһан дороки хүдэлмэринүүдэй экспедициин, ЭПРОН-ной отрядууд ба группанууд болбол Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэрые эхэ орондоо шэнэнүүд бэлэгүүдтэйгээр тэмдэглэбэ. Сагаан финнүүдэй хоёр суднануудые уһанай оёорһоо үргэһэн балтийска группын һүүлээр Ладожско нуур дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа водолазууд хадаа хоёр трубна „Отава“ гэжэ товаро-пассажирска пароходые үргөө.

БАКУ—НАХИЧЕВАНЬ

БАКУ. Баку—Нахичевань хоорондын агаарай лини ашаглалгада үгтөө. Бакуһаа Нахичевань ниидэһэн түрүүшын самолет хадаа 175 килограмм почто абаашаба. Самолет болбол бусаха замдаа 250 килограмм элдэб фруктнуудые тээжэ абаашаа.

ШЭНЭ ТҮМЭР ХАРГЫ

СТАЛИНСК. Сталинск—Таштогол түмэ харгын барилга дүүргэгдэжэ байна. Байгша оной октябрьда тус харгы ашаглалгада үгтэхэ юм. 106 километр уртатай энэ шэнэ харгы хадаа кузнецкэ металлургическа заводые Таштогольсктой ба бусад республикануудтай холбохо байна.

5 минута соо ботинка бүтэнэ

ЛЕНИНГРАД. Энгельсэй нэрэмжэтэ завод дээрэ түрүүшын советскэ пресс—халуун вулканизацилгаар гутал бүтээхэ ротационно автомат түрүүшынхеэ байгуулагдаа. Энэ пресс автомадые хэрэглэлгээр 50 шахуу оёдолой ба бусад операцинууд усөөдхэгдэхэ байна. Нэгэ ботинка ба сабхи бэтэдхэлгын процесстэ 5-6 минута хэрэглэгдэнэ. Тус пресс болбол нэгэндоро 4 пар гуталнуудые гаргадаг байна.

Дэлхэй дээрэ эгээ хүсэтэй Уһан-Сэрэгэй держава—ССР Союз мандаг!

Балтиин далайнхид

Дайлалдаанай залпнууд нэгэшэд дүүрээ. Улаан тугта Балтика өөрыгөө юрын һургуулида бусажа ерэбэ.

Энэ флодой бүхы боевой ба политическэ бэлэдхэлынь гол үндэһэн эрилтэдэ: кораблынууд, частьнууд ба соединенинүүдые дайнда хүсэд бэлэн байлгаха эрилтэдэ хандуулагданхай.

Литватай, Латвитай, Эстонитой харилсан туһалалсахын пактнуудые батальһанай ба Финляндитай миронэ договор батальһанай һүүлдэ, манай флодой кораблынууд шэнэ районуудые шэнжэлэн үзэжэ эхилээ. Балтиин далай хадаа корабль хүтэлхэдэ эгээн бэрхэ далай мүн. Угаа олон аралнууд, гүйхэн хайрнууд, уһан доорохи хабсагайнууд, үдхэн шхернүүд, тон уйтан ба хотирхой проливууд, мэнэ-мэнэ манан ба штормнууд болодог—эдэ бүгэдэ болбол Балтиин далайда тамаралгые бэрхэшээлтэй ба тэрэ дорөо илангаяа һонирхолтой болгодог юм.

Богонихон болзор соо багабшэ амжалтанууд туйлагдаа. Эрьенүүд ба шэнэ базануудта булуга, шхернүүд гол түлэб шэнжэлэн үзэгдөө. Мүнөө сагай шэнэ шэнэ кораблынууд крейсер „Киров", лидернүүд—„Минск", „Ленинград", миноносецууд, подводно лодконууд, сахюулшад (строжевигүүд), тральщигууд болбол, метеорологическа условиин ямаршье байхадань, элдэб боевой походуудые бүри һаяханай шэнжэлэгдэжэ байһан уһан соогуур найдамтайгаар үйлэднэ.

Советскэ Союзай Геройнууд Трипольский, Вершинин ба бусад өөһэдынгөө кораблынуудые ба соединенинүүдые Балтикын бурьялма хабарай долгин дундуур, шторм ба манан соогуур хүтэлөө.

Мүнөө штурманнуудай хүдэлмэри илангаяа ехэ. Картануудые тодо һонор болгохо, тэдэндэ серьезно заһабаринуудые оруулха хэрэгтэй. Миноносецын штурман лейтенант Мартинов болбол тамаралгада түхеэрэгдөөгүй уйтан ба шэнжэлэгдэдүй пролив соогуур хэдэн олон суднануудые хүтэлһэн байна.

Кораблынууд дээрэ залуу улаанфлотецууд ерээ. Хуушан специалистнууд тэдэниие баяртайгаар угтаба. Өөһэдөө жэшээ харуулан, үдэр бүридэ нүхэрэй туһаламжа үзүүлэн, нүхэрэй зүбшэл үгэн, тэдэнэр хадаа сложно техникые түргөөр шудалалгадань, бодото специалистнууд бололгодонь новичогуудта туһалаа. Нилээд олон улаанфлотецууд-һурагшад болбол тэдэндэ найдагдаһан механизмнуудай ба аппаратуудай дэргэдэ мүнөө өөһэдөө вахт сахижа байдаг болоо.

Һүнишье, үдэршье походто гарана, кораблиин һургуули хэнэ. Ганса-гансаараа, группаараа, томо-томо соединенеэрээ тэдэнэр Балтиин далайн уһые хаха зуран, өөһэдынгөө боевой шадабарине сусаршагүйгөөр дээшэлүүлнэ. Артиллерийскэ ба бусад буудалганууд амжалтатайгаар үнгэргэгдөө.

Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флодой техникэ жэл ерэхэ тудам урганa, наряжуулан баяжуулагдана. Олон ондоо рангын командирнууд, специалистнууд ба улаанфлотецууд өөһэдөө үзэгдөөгүй шэнэ механизмые шэнэ зоригтойгоор шудална, эрдэмэ дээшэлүүлнэ. 1-дэхи рангын военотехник, подводник Меньшов болбол өөртөө найдагдаһан техникые тон һайнаар мэдэхэ болоод, богонихон болзор соо корабль дээрэ бүтээһэн хүдэлмэриинь заводской инженернүүд имагта сложно ба ажал ехэтэй гэжэ тоолоһон байгаа. 3-дахи рангын военинженер, орденто Дергачев, 3-дахи рангын военинженер Бихнович ба бусад болбол сложно кораблэда агрегадые тон нарияр шудалаа. Залуухан лейтенант Шупяев группын командир болохоор, корабль дээрэ ерээ һэн. Бодолготой, өөрынгөө квалификацие дээшэлүүлхын тулада оролдосотойгоор хүдэлмэрилдэг, бэлигтэй командир—энэ хүн болбол өөрынгөө хүтэлбэрилэгшэдэй һанамжаар кораблиин боевой частине—тэрэнэй сложно артиллерийскэ зэбсэгжэлые командалжа дүүрэн шадаха байна.

Эхэ орондо шэн зоригтойгоор алба хэжэ, түргөөр өөдөө урган, өөрынгөө специальностиие гүнзэгыгөөр шудалан, сусаршагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан—иимэ жэшээнүүдые үшөө нилээд олые харуулжа болохо.

Урдань финскэ заливай уйтан рамкаар хизаарлагдаад байһан, мүнөөнэй улаантугта Балтийска флот хадаа парти ба правительствын сэсэн политикын ашаар Балтиин далайн үргэн уһан дээрэ гараа. Манай ехэ ороной далайнуудай хилэнүүд хёрхо хурсаар сахигдана, тэрэнэй суута хамгаалагшад—улаан балтиецууд хэзээшье бэлэн!

Контр-адмирал Ю. А. Пантелеев— улаантугта Балтиин флодой штабай начальник.

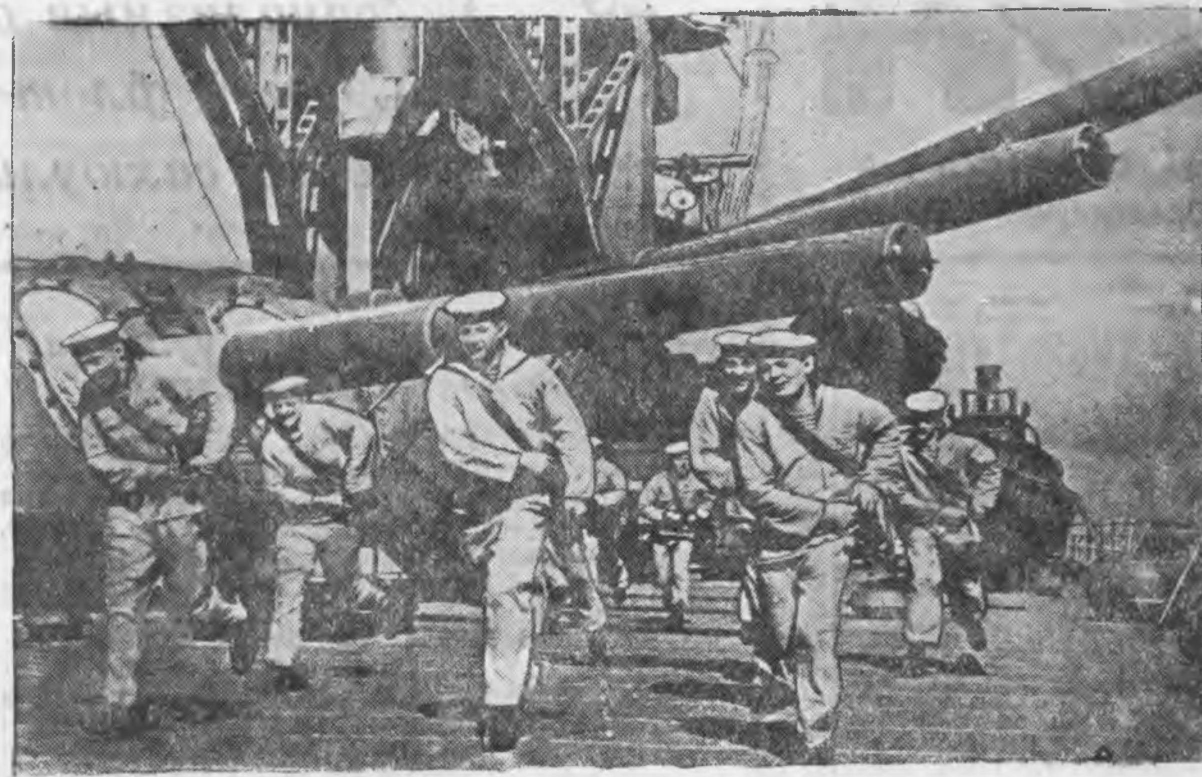

Линкор дээрэ (Улаан тугта Балтфлот) сэрэгэйспортивнa соревновани.
(ТАСС-ын фото-клишэ).

ХОЙТО ФЛОТ

Манай залуу Хойто Флот болбол, тэрэнэй боевой кораблиин борт дээрэ минии ябаһан табан жэл соо, танигдамагүй болотороо хубилаа. Хойто флодой боевой единицанууд хадаа, дэлхэй дээрэ ямаршье орондо үгы тиимэ приборнуудтай ба зэбсэгжэлгэнүүдтэй байна. Тээд энээншье ойлгосотой: флот хадаа өөрынгөө служэбые шэмэрүүн ба аршагтай далай дээрэ эрхилнэ.

Хойто флодые байгуулхаһаа урда тээ, табан балл хүсэтэй долгин соо подводно лодкын тамаралга, зөөлэхэнөөр хэлэхэдэ, аюултай гэжэ тоологдодог байгаа. Харин мүнөө бидэнэр болбол имагтал тэрэ долгин соо тамарбашье һаа, тамаралгын бүхы нормонуудые үлүүлэн дүүргэнэбди, юуб гэбэл, „далайһаа һайн уларилые хүлеэжэ" болохогүй.

Сагаан финнүүдтэ эсэргүү дайнай ябуулгануудай дэлгэржэ байха үедэ, полярна үбэлэй условинууд соо манай подводно лодконууд болбол подводно тамаралгын бусад кораблынуудтай хамта, дозорно служба ябуулаа һэн. 30—35 градусай хүйтэн соо, юһэн балл хүрэтэр хүсэтэй һалхин соо ба 35 градусай крендэ подводнигууд болбол өөһэдынгөө хэрэгүүдые нормальнаар эрхилһэн байна.

Нэгэтэ долгиндо, шанга һалхинда ба томо мүлһэнүүдтэ сохигдожо, подводно лодкымнай рулевой замуурынь эбдэрээ һэн. Тиихэдэнь, базадаа бусалга зайлашагүй болоһон шэнги һанагдаа. Зүгөөр, өөрынгөө ябаһан газарые орхижо ошолгон — фронтые һуларуулга гэһэн удхатай байгаа. Энээндэ улаан моряггууд ябашье зүбшөөржэ шадахагүй байба.

— Гэмтэлые эндэнь, далай дээрэ, заһажа боломоор гү?

— Хари хүшэр, аюултайл даа, зүгөөр —болохол байна гэжэ харюу табяад энэ хүдэлмэриие хэлгэдэ, би нэгэ хэды нүхэдтэеэ оробоб. Рулевой замуурай 15 пуд шэгнүүртэй деталине заһабарилаад, байһан һууридань табяабди. Лодкомнай нэгэшье минута соо өөрынгөө боевой участогые орхёогүй.

Правительство болбол манай ажалые үндэрөөр сэгнэн,—бидэнэй олонхинай Советскэ Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнаа. Би „Улаан Одон" орденоор шагнагдаһан байнаб.

1938 оной зун манай корабль дээрэ ерэхэдээ агуу ехэ вождиин зааһан заабарине манай подводно лодкын команда һайтар һанана. Манай урда нүхэр Сталинаар табигдаһан зорилгонуудай тоодо: улаанфлотецуудай бэеые алиболохоор гамналга, тэдэниие ургуулга ба хүмүүжүүлгэ байгаа.

Мүнөө манай лодко болбол кадрнуудые хүмүүжүүлгээр ба ургуулгаар Хойто флот соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Жэшээлхэдэ, урдань боцман ябаһан А. С. Сосин мүнөө политхүдэлмэрилэгшэ болоһон ба Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна. Урдань группын старшина байһан Михаил Луговой гэгшэ мүнөө партийна комиссиин секретаряар гурбадахи жэлээ һэлгэлтэгүй хүдэлмэрилнэ. Рулевой ябаһан Иван Сизонов политхүдэлмэрилэгшэ болонхой. Радист Нечаев болбол хойто полярна станцинуудай нэгэндэ начальнигаар хүдэлмэрилнэ. Рядовой улаанфлотецууд Пухов, Свиньин ба бусад арбаад хүнүүд флодой партийна организацинуудай, гражданска предприятинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болоо.

Хуушанай подводнигуудай нэгэн—II рангын военотехник Сергей Петрович Белов манай командада тон хүндэлэлтэй. Тэрэ хадаа рядовой улаанфлотец байһанаа, өөрынгөө хэрэгтэ дурлалгаараа ба шэн оролдолгоороо, группын командираар дэбжүүлэгдээ. Боевой габьяануудайнгаа түлөө нүхэр Белов „Улаан Одон" орденоор шагнагдаһан байна. Хойто флодто алдарта хүнүүд олон, тэдэнээр бүхы еромнай омогорхоно.

Хойто ба Улаан тугта Балтийска флодууд болбол Улаан Армитай хамта ябан, дайсаниие үй бута сохёо. Манай хилэнүүдые эбдэхээ һэдэһэн ямаршье дайсан, хаанашье һаа—газар дээрэ, агаарта, уһан дээрэ гү, али уһан доорошье һаа тиимэ лэ сохилто абаха байна

Энээндэ найдабаримнай хадаа—манай боевой шадабари, манай командирнуудай булад хатуу дурахүсэл, манай советскэ арад, парти, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай илагдашагүй һургаал мүн. Энээндэ найдабаримнай хадаа бидэниие илалтаһаа илалтада хүргэгшэ агуу ехэ Сталиндаа ба эхэ ороноо манай инаглал болоно.

В. Федотов.
Орденто, младша командир.

Цэлэн Дамбиев

Морягуудай марш

Боевой кораблынууд
Сэгээн далайда
тамарна.
Согтой морягууд,
Сэлгеэн долгиндо
шунгана.
Барандаа хүхюун
Дуугаа дорюун
дууланамди.
Боевой маршаа
Баһа дахин
дабтанабди.
Эхэ оронойм,
Эрдэни булад
эрьенүүд
Эршэтэй хүсэн,
Илагдашагүй хэрэм
болоно.
Хара далайн,
Хүхэ сэнхир
долгинууд
Халима дүүрэн,
Номин үнгөөр
миралзана.
Холын хүшэр,
Шэрүүн шанга
походто,
Баатар геройнууд
Бидэнээ дахуулан
мордохол.
Дайнай болоод,
Дайсанай добтолоод
ороо һаа—
Манай кораблынууд,
Советскэ морягууд
илахал!
Оронойм хилэдэ,
Уһанайм эрьетэ
хёрхоор
Улаан дозорнс,
Омог моряк
шэртэнэш!
Дурамаа бэрьэт,
Гуугла адхаад
мэргээр,
Байнаэ, вахтэр
Хэзээш, бэлэн,
зэхээ!

ҺАЙН ҮДЭРТЭ БЭЛЭ[Г]

Осоавиахимай Улан-Удын го[родой] соведэй уһан-сэрэгэй һур[гуули]салай пункт хадаа СССР-[эй] Уһан-Сэрэгэй Флодой һай[н] үдэрлэлгэдэ бэлэг болгон „моряк" значкистнуудые ба „эдир морягууд" значкистнуу[д] бэлэдхэбэ. Мүнөө 55 хүнүүд у[һа]замай хэрэгүүдые шудалжа бай[на]. Эдэнэрэй зариманиинь „моряк" [знач]чогой нормонуудые үгөө.

Осоавиахимай городой сов[едэй] үүсхэлээр Уһан-Сэрэгэй Флот [ту]хай выставкэ эмхидхэгдээ.

Городой предприятинууд ба [уч]режденинүүдтэ Уһан-Сэрэгэй Ф[лот] тухай выставкэ мүн эмхидхэгд[өө].

Уһан-Сэрэгэй флот тухай [лек]цинүүд ба докладууд үнгэргэ[гд]э байна.

ССР-эй Уһан-Сэрэгэй Фл[одой] үдэртэ осводовецууд хадаа уһа[н] спортоор соревновани үнгэрг[эхэ] байна. Катернууд, шлюпкэнүү[д] ябалгын, 100 метр газарта та[ма]ралгаар соревновани үнгэргэг[дэхэ] ба мүн „юный моряк", „мор[як]" ГТО ба бусадаар нормо үгэлгэ [бо]лохо юм.

Фрунзенецууд

Эгсэ долоон час. Горнист урагшаа, микрофон тээшэ нэгэ алхапа „Бодогты!"—гэһэн хонгёо ба аялгатама сигнал болобо. Хүдэлмэриин үдэрэй эхилһэниие соносхоһон мелодиие нютагай радиосетиин хэдэн арбаад репродукторнууд тараана.

Туалет, физкультурна зарядка, завтрак. Дахин сигнал. Һуралсалай эхилэлгэ. Сэбэр ута корридор соогуур жэгдэхэн алхалалдаанудай абяан дуулдана. Курсантнууд өөһэдынгөө аудиторинуудаар, һуралсалай, практическа кабинедүүдээр таранад. Фрунзын нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто Улаантугта Уһан-Сэрэгэй Дээдэ училищедэ һуралсалай үдэр эхилбэ.

Флодой ерээдүйн командирнууд училищедэ дүрбэн жэл соо һуралсана. Эндэһээ тэдэнэр болбол штормын хүсые ба хэдэн арбаад тодо наукануудые, ониһон орёо математическа бодолгонууд ба формулнуудые мэдэхэ болоод, хатуужажа, эрэ бэеэ бэелжэ, флодуудай соедиииенинүүд ба кораблынуудта ошодог, ажалдаа ородог байна.

Һуралсалайнь программа олон янза. Дээдэ математика, астрономи, истори, дайн байлдаанай тактика, кораблиин хэлбэри, географи, навигаци, артиллерийскэ хэрэг, гадаада хэлэнүүд. Марксизм-Ленинизмын циклдэ тусгаар анхарал хандуулагдадаг байна. Өөрөө ном книгэ үзэхэ, тамархаа бассейндэ ошохо, гимнастическа залда, библиотекэдэ, клубта ошохо часууд үдэрэй хубаарида мүн оролсодог юм. Джаз-оркестрэй наадахыень, ород арадай дуунуудые дуулахыень, декламаци хэлэхыень, английска хэлэн дээрэ зохёогдоһон пьесэнүүдэй отрывогуудые наадахыень энэ клуб соо хаража болоно. Зунай саг болбол Фрунзын нэрэмжэтэ училищын байдалда онсо тусгаар саг болоно. Тэрээнэй питомецууд хадаа практика хэхээ легендарна „Аврора" крейсерээр, һуралсалай суднануудаар далайда гарана. Эндэ, үзэһэн эрдэмынь бүхэлэгдэдэг, советскэ Уһан-Сэрэгэй флодой командирай характер формировалагдадаг байна.

Училищын историин, тэрээнтэй хамта ородой флодой историин харуулагдадаг газар, өөрын картинна галлерей училищедэ бии. Тэрэ тон һонирхолтой—энэ хадаа ородой флодой алдарта илалтануудай летопись мүн.

...Ородой флодые байгуулагша I Петр болбол, „математическа ба тамаралгын, тайлбарилан хэлэбэл, далайда ябалгын ониһон искусствонуудые шудаланхай байха" гэһэн указые 1701 оной январь һарада гаргаһан юм. Энээгээр, Россидо уһан сэрэгэй һуралсалда эхин табигдаһан бэлэй. Түрүүшын үедэ „навигациин һургуули" Замоскворечын „Полотнянна дворто", удаань суута Сухарево башнида байгаа һэн. 14 жэл болоод, 1715 ондо һургуулиие Петербургда абаашаһан юм.

Петр болбол залуу флодто шухала хэрэгтэй кадрнууды бэлэдхэлгые яаруулан, „российско гардемаринуудай" энэ һургуулида ходо ородог байгаа. Голланди ба Даниин портнуудта вербовалагдаһан, хүлэһэнэй капитануудһаа, бусадгазарай далайнхидһаа зависима байлга „Петр Михайлониие" ехэ һанаата болгодог байгаа. Энэ һургуулида болоһон нэгэ экзамен тухай үгэ мүнөө болотор бии, энээн дээрэ Петр болбол һургуули дүүргэгшэдэй гайхалтай тодо харюунуудые амилангүй шагнажа һууһан юм гэдэг. Экзаменационно комиссиин столой урдуур корабельна плотнигой хүбүүн—Алексей Чирков—удаань Берингын хани бологшо, Степан Малыгин, тиигээд—Дмитрий Лаптев, Алексей Нагаев гараа һэн.

Орон соо эгээ хуушанай уһан-сэрэгэй һуралсалай заведени болбол хэдэн арбаад эрдэмтэдые, далай шэнжэгшэдые, флотоводецуудые, томо военно деятельнүүдые хүмүүжүүлээ. Эндэ алдарта полярнигууд ахадүүнэр Лаптевайхид, Челюскин, Малыгин, Седов, эрдэмтэ ба аяншан Крузентерн, гайхамшаг флотоводецууд Ушаков, Корнилов, Нахимов—Россиин далайн историдо тодо һонор хуудаһануудые бэмэһэн хүнүүд корабль жолоодолгын искусстводо һураһан байнад.

Гражданска дайнай хэсүү бэрхэ үдэрнүүдтэ, 1918 оной үбэл хүдэлмэришэн ба таряашад—военно морягууд училищедэ ерээ һэн. Тэдэнэр шангаар, оролдосотойгоор һуралсахынгаа хажуугаар, винтовкоо гарһаа холодходоггүй байгаа. «Флодой командна составай училищын» хүйтэн, муу гэрэлтэй аудиториие хэдэн дахин орхижо, курсантска отрядууд болбол интервентнүүд ба сагаангвардеецүүдые бутасохихоо фронт дээрэ ошодог һэн.

Дайсад хадаа ударна курсантска частьнуудые „комиссарска отрядууд" гэжэ нэрэлдэг һэн, магадшьегүй, эндэ боец бүхэниинь коммунистнууд байһанһаань иигэжэ нэрэлжэ болоһон байгаа

1919 оной майн 18-да курсантнууд-далайнхидай отряд Петроградһаа гараба. Үглөөдэрынь Керново деревни байлдаагаар абтаа һэн. Дайсанай буугай һомон доро урагшаа дабхиха зуураа, курсантнууд болбол Райково ба Урмизно деревнинүүдые эзэлһэн байна. Сагаантанай таһагүй хэһэн атакануудые курсантнууд гурбан сутка соо героическаар гэдэргэ сохижо байгаа.

Дахин үглөөгүүрһээ үдэшын харанхы болотор хэдэн һара һуралсаа. Мүн дахин—дайсан улаан Питерэй үүдэндэ дүтэлөө. 1919 оной октябрьда курсантнууд-далайнхидай отрядууд позици дээрэ гараба. Тэрээнэй түрүү отряд—100 хүн дайсанай хүреэдэ ороо һэн. Теэд сухариха гэжэ хэншье һанаагүй. Английска пулемедуудай һомон доро, тэдэнэр болбол Разбегай деревниидэ сүмэрэн орожо, Юденичын түрүү частиие—князь Ливенэй офицерскэ полкые жадын байлдаагаар бутасохиһон байна. Энэ байлдаанай амжалта болбол, дайсанай заставые залуу пулеметчик—курсант Гордей Левченкын бутасохилгоор бэлэдхэгдэһэн байгаа. Гордей Левченко—мүнөө СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флодой Арадай Комиссарые орологшо.

Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флодые шэнэдхэн бодхоохо ба байгуулха жэлнүүдтэ адмирал Н.Г. Кузнецов—СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Арадай Комиссар, вице-адмирал Трибуц—Улаантугта Балтфлодые командалагша—эдэ тус училищын курсантнуудань байгаа. Советскэ Союзай Геройнууд нүхэд Бурмистров, Доронин, Египко ба эхэ оронойгоо зол жаргалай түлөө тэмэсэгшэ хэдэн арбаад, зуугаад ордентой, баатарнууд мүн лэ эндэ һуралсаһан байна.

Өөрынгөө 240 жэлэй ойдо бэлэдхэн, Фрунзын нэрэмжэтэ училище болбол Уһан-Сэрэгэй Флодой лейтенантнуудай шэнэ отрядые гаргаба,—тэдэнэйнь дунда имагтал „һайн" ба „эрхим" сэгнэлтэтэйгээр дүүргэгшэд олон.

Үсэглэлдэрэй курсантнууд, мүнөө лейтенантнууд боложо, флодой хүсые бүхэжүүлхээ, бусадые һургахаа ба урданайхидал өөһэдөө һуралсахаа кораблынуудта ошобо. Гурбадахи курсынхид мүнөө һүүлэй курсынхид болоо. Училищые э[рхим]мээр дүүргэхын түлөө хүдэ[лмэри]үргэдөө. Хабар курсант М. [Ям]щиков болбол „манай учил[ищын] эрхим традицинуудые һанажа [яба]ха, гол хүтэлбэрилхы курсы[нхи]гые дээрэ бариха" гэһэн уряа[а]гаар нүхэдтөө хандаһан б[айна]. Мүн Ямщиков болбол дүүргэ[хэ]дээ эрхимээр бэлэдхэхые [бүх]курсынхидаа уряа һэн. Энэ у[ряа] халуунаар угтагдаа.

Эхэ орондоо, Ленин-Ста[линай] партида преданнэ, дээдэ квал[ифи]цированнэ командирнууд Фру[нзын] нэрэмжэтэ училищедэ хүмүү[ждэг]. Эгээ иимэһээ, училище б[олбол] Флодой ба ороной имэ ехэ [ан]долго ба анхаралаар хүреэлэ[гд]хэй. Училищедэ ээлжээтэ а[бхаа] бүхэн хадаа корреспонденци[нүү]дэй элбэгээр оролгые үүс[гэнэ]. Богонихон сагай торшо соо [х]мянгаад бэшэгүүд училищедэ [ерээ]. Тэдэнэр, Соведүүдэй ороной У[һан]-Сэрэгэй флодто туйлай ехэ [ина]лалай мэдэрэлээр нэбтэрэнхэ[й].

...Ленинградта, Лейте[нант] Шмидтын улицада, Нева му[рэнэй] эрьеэ туйлай томо гэр б[ии]. Энэ—Фрунзын нэрэмжэтэ учи[лище]. Энэ хадаа Советскэ ороной [ар]родуудтай, арадуудтай хани[лсан] саагай ба инаглалай хэдэн м[ян]нитьнүүдээр холбоотой.

Ю. Зеньковск[ий].

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ВКП(б)-эйн историие өөһэдөө үзэгшэдэй совещани

ВКП(б)-эйн ЦК болбол 1939 оной августын 16-най тогтоол соогоо: „партиин историие өөһэдөө үзэгшэдэй опыдуудые андалдаха, нүхэдэй хөөрэлдөө эмхидхэхэ—иимэ формын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ“ шухала гэжэ заагаһан байна.

ЦК гэй энэ заабариие бэелүүлэн, ВКП(б)-эйн Центральна райкомой агитаци ба пропагандын таһаг болбол июнь ба июль һарада Наркомздравай, Наркомземэй, Наркомпросой ба бусад эхин парторганизацинуудай дэргэдэ, ВКП(б)-эйн историие өөһэдөө үзэгшэдэй опыдуудаа андалдалгын совещанинуудые үнгэргөө. Партиин историие үзэлгэдэ саг үргэлжэ хүдэлмэриидэг коммунистнууд өөһэдынгөө опыдууд тушаа хэлээ.

Наркомпросой дэргэдэхи эхин парторганизациһаа, ВКП(б)-эйн кандидат нүх. Шатилова гэгшэ „Хуряангы курсые“ өөрөө үзэжэ дүүргэһэн ба мүнөө марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнуудые үзэлгэдэ ороод байна.

Залуу коммунист нүх. Дворкин (Наркомпросой һургуулиин управлениин инструктор), „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ үзэжэ дүүргээд, мүнөө Ленин—Сталинай зарим зохёолнуудые шудална. Дворкин болбол газетэнүүд ба журналнууд дээрэ толилогдоһон материалнууд, консультацинуудые саг үргэлжэ хэрэглэдэг ба энэ жэлдэ парткабинедэй дэргэдэ болоһон лекцидэ 8 дахин хабаадаа.

Тэрээнтэй хамта, тус эхин парторганизациин коммунистнууд болбол, партийна пропагандые эмхидхэн табилгада ехэнүүд дутуу дундануудай бии байһыень үгэ соогоо зааһан байна.

—Эхин парторганизациин секретарь хадаа коммунистнуудтай индивидуальна хөөрэлдөө саг үргэлжэ хэнэгүй. Теэд, хөөрэлдөө хэхэдээшье обедэй забһарлалга соо дуудажа, нэгэ асуудал һураад лэ яаралаар вывод хэжэрхидэг байна,—гэжэ партиин член Н. Масканова хэлээ.

Мүн, Наркомздравай дэргэдэ болоһон совещани хадаа, коммунистнууд, илангаяа врачуудай дунда „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ үзэлгэ мууса табигданхай гэжэ элирүүлээ. Жэшээлхэдэ, „ВКП(б)-эйн член нүх. Симиков—врач миин хоёрдохи глава үзэжэ байна.

Иимэ совещанинууд хадаа „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ өөһэдөө үзэгшэдтэ туһаламжа үгэлгын ба контроль хэлгын нэгэн формонь болоно.

С. Коноваловын.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ажалай Улаан Тугай орденто, Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь М. И. Гребенкин (зүүн гарһаа) болбол ВКП(б)-эйн членэй кандидат, колхозой 6-дахи бригадын огородник П. И. Тесленкотой ВКП(б)-эйн историие үзэлгэ тушаань хөөрэлдэжэ байна. (ТАСС-ын фото-клише).

Коммунистнуудай хүсые зүбөөр хубаарилан табиһанай результат

Хүдөөажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын политикада хубилалтанууд тухайда ВКП(б)-эйн ЦК-гэй мартын пленумэй шиидхэбэри болбол хүдөөгэй партийна организацинуудай урда, бүхы колхозуудые ажахын-эмхидхэлэй талааран улам бүри бүхэжүүлхэ гэһэн боевой зорилгонуудые табина. Энэ хадаа, колхозуудахи коммунистнууд болбол үйлэдбэриингөө бүхы һалбаринуудтай танил, колхозно массые хүтэлбэрилэгшэ ба колхозойгоо экономическа перспективые урид хаража шадаха политическэ хүтэлбэрилэгшэд байхыень эринэ.

Яруунын аймагай, Молотовай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи парторганизаци (секретариинь нүх. Цибиков) болбол колхозойгоо үйлэдбэриин бүхы һалбаринууд дээрэ коммунистнуудайгаа хүсые зүбөөр хубаарилан табиһанайнь результадта, тус колхоз болбол ажахын-эмхидхэлэй талаараа нилээд бэхижэһэн ба, культурна колхоз боложо байна. Тус парторганизаци хамта 30 коммунистнууд ба 41 комсомолецуудтай. Тэдэнэй олонхинь полевой, малажалай ба бусад хүдэлмэринүүдтэ ажаллана.

Колхозой үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа коммунистнууд болбол авангардна үүргэеэ эзэлнэ. Жэшээлхэдэ, нүх. Бадмаев Жамса болбол адуу моридой фермые даагшаар, 1936 онһоо хойшо хүдэлмэрилнэ. Энэ саг соо унагадаа нэгэшье хоролтогүйгөөр харууһалан, эрхимээр хүдэлмэрилһэнэйгөө түлөө Хүдөөажахын выставкэдэ хабаадаа. ВКП(б)-эйн член нүх. Данзан Цыренов болбол 1939 онһоо хониной товарна фермые даагшаар хүдэлмэрилэн, хурига ба эшэгэдээ бүрин түлжүүлжэ байна. Гадна, 1939 ондо планай ёһоор 28 центнер нооһо тушааха аад, 30 центнер тушаагаа. Нооһоо худалдажа 25439 түхэриг доход оруулба.

ВКП(б)-эйн членэй кандидат нүх. Гатапова Дарима болбол 1939 онһоо хойшо үнеэ харюулна. Тэрээндэ 204 толгой тугалнууд бэхилэгдэһэн байна. Эдэ тугалнуудаа нэгышье үхүүлэнгүй, тобир тарганuудаар мал болгоно.

ВКП(б)-эйн членэй кандидат нүх. Очиров Еши болбол 1933 онһоо хойшо барилгын бригадираар хүдэлмэридэг юм. Тус бригада 1939 ондо үнеэдэй 2 байра (зуу-зуун толгойдо), тугалнуудай 4 шэнэ байра (таби-табин толгойдо) бариһан ба 18 колхозникуудай гэрнүүдтэ капитальна ремонт хэһэн байна. 1940 ондо, 400 хүнэй һууритай шэнэ клуб баригдаа. Клубайнь дэргэдэ, уншалгын байшан, дэгэлээ тайлаха газар ба буфет бии. Гадна, нүүжэ ерэгшэдтэ түргэн методээр шэнэ гэрнүүдые барижа байна. ВКП(б)-эйн членэй кандидат нүх. Чимытов Балдан болбол жэлһээ жэлдэ хүдөөажахын машина зэбсэгүүдые үндэр шанартайгаар саг соонь ремонтлоно. Иимэнүүд жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа, ехэ олон. Хаана коммунистнууд хүдэлмэрилнэб, тэндэ ажал хүдэлмэринь илангаяа һайнаар ябуулагдана. Энэ хадаа, коммунистнуудайгаа хүсые зүбөөр хубаарилан табиһанайнь результат мүн.

Партийно-массова хүдэлмэри болбол тус колхозой дунда үндэр хэмжээдэ табигданхай. Мүнөө колхоз дээрэнь хамта 121 стахановецууд бии. Тэдэнтэй саг үргэлжэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Тус колхоз жэлһээ жэлдэ баяжана. 1940 оной байдалаар 8009 толгой малтай болоо, 1938 ондо 389885 түхэригэй доход оруулһан байбал, 1939 ондо 557114 түхэригэй доход оруулаа.

Дугаров.
Юм. Цыренов.

ЦЕНТРАЛЬНА РАЙСОВЕДЭЙ III СЕССИ

Энэ оной июлиин 24-25 үдэрнүүдтэ Улан-Удын Центральна районой ажалшадай депутадуудай Соведэй III сесси болобо. Сесси дээрэ хоёр асуудал хэлсэгдээ.

1939 оной районно бюджедэй дүүргэлтэ ба 1940 оной бюджедые баталалга тухай асуудалаар аймагай финансова таһагай эрхилэгшэ депутат нүхэр Беркович доклад хэһэн байна. Докладчик болбол 1939 оной бюджедэй доходно хубинь 5.150.200 түхэригтэ (99,6 процент) ба гаргашань—5.171.100 түхэригтэ (96,8 процент) дүүргэгдээ гэжэ Сессидэ мэдээсэбэ. Үнгэрһэн жэлэй бюджедэй бүрин дүүргэгдээгүйн шалтагаань хадаа, ажалшадһаа мүнгэ суглуулгын планиие дүүргэхын тула, аймагай финансова таһагай хүдэлмэрилэгшэд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн байна гэжэ нүхэр Беркович тэмдэглээ.

Энэ жэлэй бюджедые дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэл хадаа бүгэдэ арадай ба нэн түрүүн депутадуудай арюун уялгань мүн. Нэгэшье копейкые гамналга болбол арадай зөөриие гамналга болоно — гэжэ докладчик үгэеэ дүүргэнэ. Финансова таһагай, мүн тэрэшэлэн комсодуудай хүдэлмэриин һулаар табигдаһанһаа, мүнгэ элсүүлгэдэ серьезно дутуу дундануудай бии байһыень нүхэр Беркович онсо тэмдэглэбэ.

Докладай һүүлээр, бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Ишин содокладтайгаар выступалба. Нүхэр Ишин хадаа өөрынгөө выступлени соо үнгэрһэн жэлэй бюджедые дүүргэлгээр районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэридэхи дутуунуудые тэмдэглээд, 1940 ондо бюджедтэ нэмэлтэ дурадхалнуудые ба заһабаринуудые оруулаа.

—Финансова таһагай эрхилэгшын доклад хадаа тон хангалтагүй байна. Нүхэр Беркович болбол бюджедэй планай дүүргэгдээгүйе тэмдэглэбэшье, гол шухала шалтагаануудыень хэлээгүй, — гэжэ удаань үгэ хэлэгшэ нүх. Тюков мэдүүлбэ. Тиигээд депутадууд нүхэд Голубев, Бестужев, судья нүхэр Аюшинов, Рай ОНО-гэй эрхилэгшэ нүхэр Стоянов ба аймисполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Попов гэгшэд выступалһан байна.

Үгэ хэлэгшэд хадаа арадай гэгээрэлдэ ба элүүрые хамгаалгада зөөриие гаргашалгада, үнгэрэгшэ жэлэйхидэл хайша хэрэггээр хандахагүй гэжэ, шангаар заабад. Иимэһээ, зөөриие тон наряар ба зүбөөр гаргашалха шухала.

Үгэ хэлэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр, 1940 оной бюджет хадаа депутадуудаар ба бюджетнэ комиссяар оруулагдаһан нэмэлтэнүүдтэйгээр баталагдаа.

* * *

Сессиин хоёрдохи заседани дээрэ 1939 оной һуралсалай жэлэй дүнгүүд ба ерэхэ һуралсалай жэлэй зорилгонууд тухай докладтайгаар районой арадай гэгээрэлэй таһагые эрхилэгшэ депутат нүхэр Стоянов выступалба.

Сталинска эпохын зол жаргалта багашуудые коммунистическэ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бага бэшэ амжалтачуудай туйлагдаһан болбошье, манай багшанар болбол гол зорилгоо—нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ үлэхэ ябадалтай тэмэсэлые һайнаар бэелүүлжэ шадаагүй. Аяар 466 һурагшад нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ үлэһэн ба 844 хүнүүд намарай испытанитайгаар гараһан байна. Зарим һургуулинууд (№16,14) хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үндэр хэмжээдэ табяагүй дээрэһээнь, һурагшадайнь успеваемость тон бага. Һурагшад идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын тула эршэмтэйгээр тэмэсэдэггүй байна. Һургуулинуудта пионерскэ ба комсомольско хүдэлмэринүүд һулаар табигданхай ба гаа. Эдэ мэтын серьезно дутуунууд болбол успеваемостиие дээшэлүүлгэдэ һаад ушаруулһань элитэ.

Үнгэрһэн жэлэйгээ алдуунуудһаа урок хэжэ, ерэхэ жэлдэ бэлэдхэлые эршэмтэйгээр ябуулха шухала. Гэбэшье зарим һургуулинуудай директорнүүд, эрхилэгшэд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. №9 шэнэ һургуулиин барилга дүүрэхэ бүри үды.

Городой ба аймагай гэгээрэлэй таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд һуралсалай жэлдэ бэлэдхэлгын хүдэлмэриие большевистскээр толгойлхо, дутуу дутуунуудаа дары усадхаха уялгатай.

Нүхэр Стояновай доклад тушаа олон хүнүүд выступалба. №2 дунда һургуулиин директор нүхэр Иванычев, депутадууд нүхэд Пескунова, Кононенко, Жидких ба бусад болбол шэнэ жэлдэ һургуулинуудай ямараар бэлэдхэжэ байһан тухайда хэлэбэ. Солото һурагшад отличнигууд нүхэд Екатерина Васильевна Яцевилло, Иннокентий Ким гэгшэд ехэ һонин выступленинүүдые хээ. Тэдэнэр, ерэхэ жэлдэ бүри һайн амжалтануудые туйлаха байһанаа Сессидэ мэдүүлбэ.

Энэ асуудалаар Сесси хадаа шиидхэхы хэмжээябуулгануудые хараалһан тусхай тогтоолые нэгэн дугаар баталан абаа.

УЯЛГАЯА ХҮНДЭТЭЙГӨӨР ДҮҮРГЭНЭ

Суднанууд болбол гүрэнэй предприятинуудай нэгэн болоно. Администрациин ажал'ябуулгада үйлэдбэринүүдэй дэргэдэхи парторганизацинуудай контроль хэхэ эрхэ болбол суднанууд дээрэхи эхин парторганизацинуудта бүрин хабаадана.

Олониитые хүтэлбэрилхэ ба политическэ хүмүүжүүлхэ—энэ хадаа хүн бүхэнэй шадабари мэргэжэлые һайтар мэдэхэ, оршон байдалдаа зүбөөр ориентировалхаһэн удхатай.

Нүх. Зубарева болбол „Стахановец“ судно дээрэхи эхин парторганизациин секретаряар ороһон үдэрһөө эхилээд, хүнүүдые шалгажа ба тэдэниие шадабаряаран элдэб хүдэлмэринүүдтэ бэхижүүлжэ шадаа. Газетэ ба журнал уншагшадаар томилогдоһон Парилов, Крылов, Стреколовский гэгшэд парторганизациингаа даабариие активаар дүүргэнэд. Тэдэнэр, командынгаа членүүдэй дунда алгадгүй газетэ уншадаг, текуще политика тухайда хөөрэжэ үгэдэг байна. Ханын газетын редколлегидэ 3 хүнүүдые һунгаа (редакторынь нүх. Крылов), газетэнь планайгаа ёһоор гаргагдана. Ханынгаа газетын хуудаһанда социалистическэ соревнованиин ябасые, эрхим стахановецуудай хүдэлмэриие харуулаг ба ажалай дисциплиные хазагайруулагшадтай эрид тэмэсэл хүүлдаг юм.

Нүх. Зубарева партийна пропагандые хүтэлбэрилэлгөө шэнэдхэн эбил ан байна. Марксизм-ленинизмые коммунистнуудайгаа шудалалган контроль хэжэ, тэдэнтэй нүхэрэй хөөрэлдөөнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэдэг болоо. Пропагандын асуудалнуудые партийна суглаан дээрээ хэлсэнэ.

Элэ бүгэдэ хадаа, теоретическэ һуралсалые һайнаар хүтэлбэрилгэдэнь, коммунистнуудайгаа идейно-теоретическэ хэмжээе хэр дээшэлүүлжэ байһынь элирүүлхэ ябадалда туһална.

Коммунистнууд нүх. Федяшев, Хомян, комсомолец нүх. Крылов гэгшэд партиин историие мууса үзэжэ байһаниинь нүхэрэй хөөрэлдөөгөөр элирүүлэгдээ. Эдэ нүхэд хадаа өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө оролдодоггүй байһанаа, тэрэнэй һүүлээр эрдэмээ дээшэлүүлгээр эрид алхамуудые хээ.

Гадна, тус парторганизаци болбол партийнабэшэнүүдтэй—Парилова, Алешина, Михалева, Антумева ба бусадтай индивидуальна хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ ба эдэнэр партида орохын бэлэдхэл хэжэ байна.

Агитационно ба массова хүдэлмэри һайнаар табигданхай. 30 шахуу хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө, энээндэ командынь бүхы членүүд хабаадаа. Командынгаа членүүдэй квалификациие дээшэлүүлхын тула техническэ кружок эмхидхэнхэй.

Партийна организацинь суднынгаа администрацитай нягта холбоотойгоор хүдэлмэрилнэ, үйлэдбэриин даабаринууд ба плануудань командын член бүхэнэ хүргэгдэдэг юм.

Хазагаев.

Улан-Удэдэхи Обкомой байшан

РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй шиидхэбэреэр, РСФСР-эй Наркомхоз болбол Улан-Удэ городто баригдажа байгаа, Партиин Обкомой байшангай архитектор Сидоровээр зохёогдоһон барилгын техническэ проектые баталба. Байшангай объем хадаа 25500 кубометр, ашаглагдаха талмайнь 3300 квадратна метр байха юм.

Обкомой байшангай барилгын сметнэ үнэнь 2961400 түхэригэй суммаар баталагдаба.

Партийна пропагандые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

ВКП(б)-эйн историие өөһэдөө үзэгшэдэй ба идейно-теоретическэ эрдэмээ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоонь үдэр бүри нэмэнэ. Тэдэнэр ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые» үзэжэ шудалхадаа, өөһэдынгөө үдэр бүриин практическа ажал дээрэ эрхим жэшээнүүдые харуулна.

Городой гурбан районууд ба хүдөөгэй арбан нэгэн аймагуудта 4 коммунистнууд «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые» дунда звеногоор үзэжэ дүүргэбэ.

Мясохладостройн главна инженер, ВКП(б)-эйн член нүх. Поберезский партиин историие үзэжэ дүүргээ. Тиихэдээ доро заагдаһан эх источнигуудые хэрэглэһэн: Иима гэбэл: Ленинэй—„Юу хэхэб?“, «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика», «Арадай ханинууд гэдэг юун ба тэдэнэр социал-демократуудые эсэргүүсэн хайшан гээд дайлданаб», Сталинай—„Ленинизмын асуудалнууд“ ба бусад книгэнүүдые.

Нүх. Поберезский хадаа предприятингаа үйлэдбэриин-техническэ хүдэлмэриие һайнаар хүтэлбэрилнэ. Пригородно райком коммунистые ВКП(б)-эйн историин штатна бэшэ консультант болгон баталаа.

№68 дунда һургуулида ородой литература ба хэлэ заадаг, партийна бэшэ багша, райсоведэй депутат н. Г. И. Куликовская гэгшэ „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ дунда звеногоор үзөө. Мүнөө үедэ марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнуудтай танилсажа байна. Баһа, литература тушаа лекци уншадаг юм.

Өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээнүүдые дээшэлүүлхын тулада үнэн сэхээр хүдэлмэрилжэ байһан тиимэ һайн жэшээнүүдые үшөө олоор харуулжа болохо байгаа. Теэд, дурсагдаһан хоёр-гурбан жэшээнүүд хадаа, партийна ба партийнабэшэ большевигүүдэй олонхинь марксистско-ленинскэ теориие шудалха шадабаритай байнабди гэжэ өөһэдынгөө хүсэндэ этигэдэг байһыень хүсэд гэршэлнэ.

Тиихэтэй хамта, партийна пропагандаар хэлэн олон дутуунууд бии. Тэдэнэй нэгэнь ба эгээн гол дутуунь гэхэдэ: «ВКП(б) эйн историин хуряангы курсые» үзэлгэ, партийна кадрнуудай дунда угаа аалиханаар ябана. Дүрбэн районһоо абтаһан мэдээнүүд эгээ энээн тухайда хэлэнэ. Тарбагатайн ба Тунхэнэй аймагуудта партиин историие өөһэдөө үзэгшэдэй олонхинь мүнөө болотор хоёрдохи главаеынь үзэһөөр лэ байнад. Жэшээнь, түрүүшын главада—35 хүн, хоёрдохидонь—100 хүн. Пригородно райондо мүн олонхинь гэхэ гү, али 150-аад хүн гурбадахи главаеынь үзэнэ. Бичурын аймагта 145 хүн IV главаһаа саашаа гараадүй. Тиихэдэ, ВКП(б)-эйн историин удаадахи главануудые үзэжэ байһан уладые нэгэ хоёр гэжэ тоолоходо болоно.

«ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые» үзэхэ хэрэгые шууд ябуулгада һаад хэдэг гол шалтагаан болбол, партийна актив хадаа учреждениин, предприятиин, колхозой ба эхин парторганизацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд байбашье, ВКП(б)эйн историие серьезноор үзэлгые эрхилнэгүй. Тиимэһээ, тэдэнэр өөһэдөө пропагандын хэрэгые һайнаар хүтэлбэрилжэ шаданагүй. Районой партийна активтай хөөрэлдэхэдэ, тэдэнэр партиин историие тон аалиханаар үзэдэг байһань элирнэ.

Мухар-Шэбэрэй аймагта, ВКП(б)-эйн член, Наркомзагай найдалгата н. Хайзик болбол ВКП(б)-эйн историие үзэлгэдэ мүнөө хүрэтэр ороодүй, харин тэрээнтэй бага сага танилсаһаар лэ байна.

Аймгүйсэдкомойнь түрүүлэгшые оролгошо, партиин член н. Патрахин „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын“ оройдоо гурбан главае үзөө.

Хориин АЗО-ое даагша, ВКП(б)-эйн член н. Маслов «Хуряангы курсын“ эхин главае үзэжэ һая эхилээ, теэд мүнөө эгээ элементарнашье асуудалнуудые мэдэнэгүй, жэшээлхэдэ, РСДРП-эйн нэгэдэхи съезд 1900 ондо болоо һэн гэжэ хэлэнэ.

«Өөрынгөө эрдэмые дээшэлүүлхые оролдодоггүй, марксизм-ленинизмын зохёолнуудые саг үргэлжэ шудалдаггүй хүнүүдтэ эсэргүүсүүлэн, партийна ниитын һаналые элсүүлхэ шухала» гэжэ ВКП(б)-эйн ЦК-гэй 1939 оной, августын 16-ай тогтоол соо заагдаһан байна.

ВКП(б)-эйн историие өөһэдөө үзэгшэдтэ туһалха ба тэрэнэй хойноһоо контроль табиха хэрэг һүүлэй үедэ нилээд һайжараа. Айкомуудай ба партбюрогой секретарьнууд хадаа, „ВКП(б) эйн историин хуряангы курсые өөһэдөө үзэгшэдтэй индивидуальна хөөрэлдөө хэдэг болоо. ВКП(б)-эйн Кяхтын айкомой секретарь н Леликов, Мухар-Шэбэрэй айкомой секретарь н. Белин ба бусад тиимэ хөөрэлдөөнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэн, коммунистнуудта юу хэрэгтэй байһыень элируулжэ, зохихо туһаламжа үгэнэ.

Һүүлэй үедэ ВКП(б) эйн историие өөһэдөө үзэлгын ямар байһан тухай асуудал айкомой пленумэй ба бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. ВКП(б)-эйн айкомуудай пропаганда ба агитациин таһагууд хадаа эхин организацинуудта коммунистнуудай өөһэдынь эрдэмые дээшэлүүлхэ тушаа юу хэгдэжэ байһан тухай индивидуальна хөөрэлдөө хэдэг ба тэрэ асуудалые эхин парторганизациин суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэдэг ушарнууд олошороо. Зүгөөр, тэдэ бүгэдэнь ямаршье эмхидхэл ба системэ үгы байһыень тэмдэглэхэ шухала.

Айкомуудай секретарьнууд, пропаганда ба агитациин таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд болбол хүн бүхэниие тус тустань индивидуальнаар шэнжэлэн үзэнэгүй, тиимэһээ тэдэнэрэй ямар ажабайдалтай байһые мэдэнэгүй. Хүн бүхэндэ индивидуальнаар хандалга хадаа тэрэниие али бүхы талааран шэнжэлжэ үзэхэ гэһэн удхатай, тэрээнһээ политическэ хүмүүжүүлгын амжалта дулдыдахань лабтай.

Гэбэшье, индивидуальна хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхын тулада, тэрээндэ бэлэдхэхэ үе соогоо эмхидхэл ба системые зүбөөр ба һайнаар табиһан байгаа һаа, ашатуһань эли харагдаха байна. Тиимэ хөөрэлдөө үнгэргэхэһөө урид, нютаг дээрэнь пропагандын хэрэгэй ямараар табигданхай байһан тухай бодото байдалыень элирүүлхэ, хэн өөрынгөө идейно-теоретическэ хэмжээ дээшэлүүлхые оролдодоггүйб, тиимэ хүниие элирүүлээд, индивидуальна хөөрэлдөө үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Политическэ эрдэмээ ехэдхэхые хэрэгсээдэггүй коммунистнуудта эсэргүүсүүлэн партийна ниитын һаналые элсүүлгын тон зүб формо болбол партийна суглаа үнгэргэжэ, пропаганда тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ болоно.

Партийна бюрогой олонхи секретарьнууд болбол „ВКП (б)-эйн историин хуряангы курсые“ шудалан үзэлгын ябаса тухай доклад хэлэхэдээ: һурадаг ба һурадаггүй хүнүүдые миил нэрэлээд, тэрээн тушаа большевистскэ критикэ ба хүсэд сэгнэлтэ хэдэггүй байна. Идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлһэн коммунистнуудай практическа хүдэлмэринь һайжарһые гэршэлһэн тодорхой жэшээнүүдые хэлэлсэхэ ёһотой.

Уялгата хүдэлмэриингөө хэды ехэ байгаашье һаань, идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ саг олоод, эрхим жэшээнүүдые харуулдаг хүнүүд нилээд олон. Энэ хадаа марксистско-ленинскэ теориие шудалхын тула хэрэглэгдэхэ саг коммунист бүхэндэ бии гэжэ харуулна.

Хаана партийна хүтэлбэрилэгшэдэнь өөһэдөө „ВКП (б)-эйн историин хуряангы курсын“ үзэлгые серьезноор эрхилдэг байнаб, тэндэ партийна пропаганда һайнаар табигданхай байдаг. Теэд, хүтэлбэрилэгшэдэнь ВКП (б)-эйн историие үзэлгөөр рядовой коммунистнуудһаа хойнотожо ябаһан тиимэ газарта партийна пропаганда тон муу, ямаршье контроль ба шалгалта үгы байдагань элитэ.

Хүн бүхэндэ индивидуальнаар хандажа, һайтар шэнжэлэнгүйгөөр, идейно-теоретическэ һуралсалые ба коммунистнуудай большевистскэ хүмүүжүүлгые зүбөөр табижа болохогүй байһыень партийна хүтэлбэрилэгшэ бүхэн һайтар ойлгохо ёһотой.

М. Кузьмин.

Манай лагерьта хүхюун даа, баяртай

ЭКСКУРСИНУУД

Лагериин сезоной эхилэмсээр, олон янзын кружогууд эмхидхэгдэһэн юм. Историческа кружогые эгээ һонирхолтой кружок гэжэ шэлэһэн байгаабди. Һургагша Николай Петрович кружогымнай хүтэлбэрилнэ. Нэн түрүүлэн хүдэлмэриингөө план табяад, тэрэнэйгээ ёһоор хүдэлмэрилжэ эхилээ һэмди.

Экскурси эмхидхэжэ, лагерьһаа холо бэшэ газарта байһан Троицко монастырь ошобобди. Тэндэ, дүрбэн башнитай, шулуугаар баригдаһан ехэ хашаа байгаа. Хашаагай үүдэниинь арбан метр үндэртэй юм. Энэ монастырь хадаа бидэнэртэ урдын балар харанхы байдалые һануулна.

Баһа, үшөө нэгэ, тон һонирхолтой экскурсада гараабди. Тэндэ семеновско бандидуудай ябаһан газар байгаа. Энээн тушаа Николай Петровичнай угаа һонирхолтойгоор хөөрөө. Ажалша массын шуһа адхагшад—семеновтоной бусалтагүйгөөр намвуулһан тухайда хэлэжэ үгөө

Һаяхан, Иваново хада ошообди. Хаанта правительствын байхада побууд болбол энэ хадада хүн зониие суглуулжа, мүргэл эмхидхэжэ, арадай зөөриие мэхэлэн абадаг байһан юм. Гадна, Селенгэ мүрэнэй ба ондоо бишиихануд уһа голой эрьеэр ябанабди.

Ябалгануудта ба экскурсинуудта гарахадаа һонинууд книгэнүүдые—алдарта полководецууд, гражданска дайнай геройнууд ба Улаан армиин геройнууд тухайда уншанабди. Сезонойгоо дүүрэхэ багта экскурсида баһа гарахабди. Историческа олон газарнуудые үзөө, хараабди.

Пшеничников — историческа кружогой староста.

II отряд.

МИНИИ ДУРАЛДАГ ЗАНЯГИ

Лагерьта байхада ехэл жаргалтай байна. Хүдөөгөөр ябанабди, нааданабди, ажалланабди, гоё һайхан дуунуудта ба музыкада һуранабди. Би, танцевалха ехэ дуратайб, тиимэһээ драматическа кружогто хабаадалсанаб. Отрядайгаа костерто наада табяабди.

Наада табилга дээрэ, пьесын тон харюусалгатай рольдо наадаа һэм. Мүнөө, сезоной дүүргэлгэдэ зорюулагдаһан вечертэ бэлэдхэжэ байнабди. Эндэ «Аймхай» гэжэ пьесэ табигдахаар хараалагдана. Сережа Савченкын рольдо наадахые намда даалгаа. Энэ даабаряа эрхимээр дүүргэхэб.

Болоһон костернууд дээрэ элдэб янзын танец харуулдаг би. Дуунуудые дууланаб. Драматическа, дуунай ба танецын кружогуудта ехээр дуралнаб. Лагерьта байжа амарха үедөө, элдэб дуунуудые ба танецуудые үшөө һурааб.

Фира Копыловская.

III отряд.

Эдир натуралистнууд

Манай лагерьта (хоёрдохи сезондо) „БГТО", „ГСО", „ПВХО", „ЮВС" ба бусад олон янзын кружогууд эмхидхэгдээ. Пионернүүд илангаяа эдир натуралистнуудай кружок һонирхонод. Тус кружогто хамтадаа 42 пионернүүд хабаадалсадаг юм.

Кружогыемнай һургагша П. Ф. Васильев хүтэлбэрилнэ. Манай хүдэлмэри тон һонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ. Хүтэлбэрилэгшэмнай ургамалай, арьяатан-амитанай, шубуунай ба загаһанай ажабайдал тухайда һонороор хөөрэжэ үгэдэг. Манай кружогойхид хадаа шубуу, зумбараа, гүрбэл гэхэ мэтэ амитадые амидыгаар баряад тэжээжэ байна. Кружогнай тусгаар комнататай. Тэндэ эдэ амитаднай байдаг юм. Гадна, модо ба мөөгэ гэхэ мэтые ургуулнабди.

Кружогтомнай активистнууд олон. Боря Боннэр, Алеша Дорофеев, Гена Балахнин, Боря Глот—эдэнэр хадаа элдэб экспонадуудые суглуулгаар кружогойхидоо хүтэлбэрилэг ба үзэһэн материалаа отличноор шудалдаг. Манай кружогой экспонадуудые лагериин пионернүүд ехэтэ һонирхонод.

Натуралистнуудай кружогойхид.

Шэнэ хүсөөр...

Лагерьта амаржа байхада угаа зохид. Үдэр сагайшье ошоһон мэдэгдэнэгүй. Эндэ олон янзын наадан, советскэ гоё һайхан дуу дуулалдаан, һонин книгэнүүдые уншалга гэхэ мэтын һонирхолтой зүйлнүүд барагданагүй.

Эрхимээр амаралга һуралсалай амжалтануудые шниидхэлсэнэ. Лагерьта амаржа шэнэ хүсэ нэмээд, 1940-41 онуудай һуралсалай жэлые бүхы предмедүүдээрээ „отлично" тэмдэгүүдтэйгээр дүүргэхэ гэжэ социалистическэ уялга абанабди.

Л. Котова ба П. Щеглова.

2-дохи отряд

Костер

Манай лагериин пионернүүд болбол костероо һонирхолтойгоор, хүхюугээр үнгэргэхын зорилгоор, удаанай бэлэдхэһэн байгаа. Костерой болохо үдэр—июлиин 21-дэ соносхогдоо. Пионернүүд-амарагшад бүгэдэ баяртай, хүхюунүүд.

Драматическа, дуунай ба танецын кружогойхид һонин пьесэнүүдые, шэнэ дуунуудые ба элдэб танецуудые бэлэдхээ. Залуу поэдүүд-пионернүүд өөһэдынгөө уранзохёолнуудые бэшээ, зарим хүүгэд һонинууд шүлэгүүдые сээжэлдээ

Зарим отрядай пионернүүд ойдо гаража костероо аһааха түлеэ ба шэлбэһэ асараа. Нүгөө отрядууд костеройгоо площадкые сэбэрлэбэ. Костероо үнгэргэлгэдэ бүгэдөөрөө бэлэн. Июлиин 21 нэй үдэшын 8 час. Лагериинхид бултадаа суглarбад. Тииһээр байтар костер аһаагдажа, костерой ошод ялганалдан огторгойдо дэгдэжэ, һүниин харанхые гэрэлтүүлнэ.

Баяанай гоё һайхан абяан доро, советскэ шэнэ дуунуудые дуулалдаан, танцевалалган, уранзохёолнуудые уншалга эхилбэ. Нэгэдэхи отрядай, нэгэдэхи звеногой эдир артистнууд Лева Гамбург, Алла Рогова ба Дуся Расторгуева гэгшэд „Щи из топора" гэжэ зүжэгые угаа шадамгайгаар харуулаа. Тэдэнэр аплодисмент-дүүрэхэдэ, нэгэдэхи звено һонир-холтойгоор үнгэргэгдэһэн костерые харахан амаргашад-пионернүүд, дуугаа [illegible] ээ палатануудтаа тэшэ хүхюу омогтойгоор ошожо унтабад.

1 звено. **П. Кавальская.**

Мүнөөрэр „Бурят-Монголой Үнэн" газетэ хадаа пионерскэ санаторна лагерьта амаржа байһан пионернүүдэй выступленинүүдые толилно. Дурсагдагша лагерь хадаа манай республика доторхи томохон лагерьнуудай нэгэн юм. Эндэ амарагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Пионернүүд лагеряа инаглан дуралнад. Тэдэнэр эрхим дисциплинэтэй.

ЛАГЕРАЙ ҮДЭР

(1940 оной июлиин 14-нэй үдэр).

Үдэр бүри, үглөөнэй 6 час 45 минутада, урин зохидоор горнын абяан уряалдаг. Энэ хадаа лагериинхидай ажалай үдэрэй эхилһые соносхоһоной тэмдэг гээшэ. Үглөөнэй зарядка үнгэргөөд, кроватьнуудаа заһаһанай һүүлээр, нюураа угаажа дүүргэбэ.

Лагерна линейкэ жагсажа, үдэшэ буулгагдаһан Улаан тугаа, горнын ирагуу абяагаар үдэшүүлэн үргэнэ, үдэрэйгөө хүдэлмэриин программые лагериин харюусалгата дежурна соносхоно. Николай Петрович газетэһээ шэнэ һонинуудые уншадаг юм. Хүүгэд-пионернүүд угаа анхаралтайгаар соносодог ба илангаяа хилын саанахи байдалые һонирхоно.

Үглөөнэй хооллолгын хойно тээ, нэгэдэхи ба хоёрдохи отрядууд улаан тугаа намилзуулан ойдо гараба. Отрядуудай зорилго хадаа „улаан" ба „хүхэ" гэжэ военнэ наадаар наадаха байгаа. Энэ нааданиинь һонирхолтойгоор үнгэргэгдэбэ. Отрядуудай хүсэниинь тон адлихан байжа, хэниинь хэнээшье буляагүй, тэнсээ. Бусад отрядууд программынгаа ёһоор, элдэб наадануудые, кружогуудай занятинуудые үнгэргөө.

Хүүгэдэй лагерьтаа бусажа ерэхэдэнь, улаанармеецүүд-айлшад ерэһэн байба. Тэрэ дары военнэ ёһоор линейкэ жагсажа улаанармеецүүд эй уулзабад. Тэдэнэр хоорондоо армейскэ ба пионерскэ амаршалгануудые андалдан, халуун хөөрэлдөөн үргэлжэлжэ мүн удааханшье болобо. Хоорондоо социалистическэ соревнованиин договор батална. Дуу дуулалдаан, музыкын гоё һайхан абяан, танец ба элдэб янзын наадан гэхэ мэтэ зүйлнүүд болоо. Тиигээд, обедлэһэнэй һүүлээр, улаанармеецүүд бусаха боложо. тараалай баярые андалдабад. „Үшөө манайда ерыт!" „Манайда ошооройгты!" «Баяртай!" гэһэн абяанууд хэдэн минутын торшо соо таһарнагүй...

Пионернүүд-амарагшадай үдэрэй унталга 3 часһаа 5 час хүрэтэр үргэлжэлнэ. Үдэрэй унталгын һүүлээр, шэлэй заводой лагериин пионернүүд айлшалжа ошоо, баһал халуун уулзалга болобо. Хоёр лагериинхидай волейбольно командануд наадажа, шэлэй заводой лагериинхид шүүгдэв (результадаь 3:0).

Үдэшын 10 час 25 минута Горнын абяан уряалан, үдэшын линейкэ жагсапа; отряд бүхэнэй соведэй түрүүлэгшэвэрэй рапорт үгэһэнэйнь һүүлдэ, „номогон!" гэһэн командын боломсоор, али нэгэн отрядай түлөөлэгшэ машһаа тугаа буулгаад унтаха гэжэ тарана, 10 минута болоод байхада бүгэдөөрөө шэмээгүй нэгэшье абяан соностоногүй.

Иигэжэ, советскэ зол жаргалта пионернүүдэй—Ильинскэ санаторна лагериинхидай ажалай үдэр дүүрэнэ.

Г. Боржаков
—№ 1 отрядай вожата

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Каменна Озердохи лагерьта байгаа багашууд, амаралтынгаа үедэ дуу һуралсажа байна.

МАНАЙ ОТРЯД

Манай отряд болбол сезоной эхилхэһээ хойшо активнаар ба эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. Отрядайгаа түрүүшын сбор дээрэ, сезон соогоо ябуулха хүдэлмэриингөө планиие баталжа абаа һэмди. Мүнөө планайгаа ёһоор хүдэлмэреэ ябуулнабди.

Отрядайхид бүгэдөөрөө военнэ наадые илангаяа һонирхоно. Отрядынай дүрбэн звенотой юм. Тэрэ звенонуудаа хоёр хубаагаад „сэрэглэжэ" нааданабди. Военнэ нааданаймнай зорилго „дайсанайгаа" штабые олоод, гал аһаалгада байгаа. Энэ бэрхэшээлтэй зорилгые нэгэдэхи ба дүрбэдэхи звено отличноор дүүргээ. Костя Пшеничников хадаа харагдангүй тон шадамгайгаар ошожо, „дайсанайгаа" штабта «гал» аһаажархёо. Энэ наадаанда хоёрдохи ба гурбадахи звеногойхид булигдаба.

Линейкэмнай лагерь соогоо эгээл гоё юм. Уранһайханаар шэмэгдэнхэй. Манай линейкын жэшээгээр, ондоо отрядууд линейкэеэ заһаа һэн. Отрядайхиднай бүгэдөөрөө кружогуудта хабаадалсана. Лагерьһаа бусатараа бултадаа оборонно значкистнууд болохо гэһэн уялгаяа дүүргэхэбди. Мүн, жэшээтэ дисциплинэтэй туладаа лагерьна линейкын жагсаалай урда, баясхалан абанхайбди.

III отрят.

СПАРТАКИАДА

1940 оной июлиин 20-до манай лагерь дээрэ спартакиада үнгэргэгдэһэн байна. Эндэ, манай спортсменүүд, шэлэй заводой лагериин пионернүүдтэй уулзаа. Гадна, өөһ дымнай отрядууд хоорондоо мүрысөө.

Пионернүүд — лагериинхидай спартакиада угаа һонирхолтойгоор үнгэргэгдэбэ. Һурагшад-пионернүүд хадаа спортые дуралдагаа, тэрээнлэ шэдабаритайгаа харуулаа.

Манай лагериин спортсменүүд үндэрые харайлгаар ба граната шэдэлгээр шэлэй заводой лагериинхидые буляа. Вася Кобалкин 1 метр 26 сантиметр үндэрые харайһан ба граната 44 метр 80 сантиметр шэдэжэ, хүбүүд соо түрүү һуури эзэлбэ. Басагадһаа Дуся Расторгуева граната шэдэлгээр нэгэдэхи һуури абаа.

Уртые харайлгаар шэлэй заводой лагериин пионернүүд һайн показатель харуулба. Сережа Кочюшив 4 метр 65 сантиметр харайгаа. Мүн басагадһаа Чиркова 3 метр 80 сантиметр харайжа түрүү һуури эзэлээ һэн. Волейбол наадалгаар манайхид тэдэнэрые шүүһэн байна.

ОБЩЕСТВЕННЭ ХҮДЭЛМЭРИДЭ ХАБААДАЛСАНАБ

Урдань лагерьта байжа үзөөгүй, мүнөө түрүүшынхеэ ерээб. Түрүүшын үдэр, отрядай сбор дээрэ намайе отрядай соведэй түрүүлэгшээр һунгаа һэн. Хойто үдэрынь лагериин соведэй члендэ һунгаһан байна.

Өөһэдынгөө отрядые эгээ түрүү отряд болгохын түлөө тэмэсэнэб. Түрүүшын үедэ отрядаймнай дунда дисциплинэ хазагайруулагшад бии байгаа. Жэшээлхэдэ, Вова Вексельман ба бусад хоёр-гурбан хүүгэд бии һэн. Тэдэнэр үдэрэй унталгаһаа гээгдэдэг, мүн отрядай линейкын жагсаалһаа хожомдодог байгаа.

Эдэ, дисциплиные хазагайруулагшадые отрядайгаа сбор дээрэ хэлсэжэ, зүб мүрыеиь зааже үгөө һэмди. Теэд тэдэнэр һүүлэй үед, дисциплинэ эбдэхээ болижо байнад.

Соня Суздальницкая—отрядай түрүүлэгшэ.

V отряд.

Үнэн зүрхэнэйм баяр

Би Ильинкын санаторна лагерьта амаржа байнаб. Лагерьта түрүүшынхеэ ерээб. Эндэ байхада ехэл зохид, сэнгэлиг байна. Лагерьтамнай үдэр бүхэндэ тон һонирхолтой, элдэб янзын наадан болоно.

Уһа модон элбэг, агаар сэбэр, нухэд олон—яагаашье сэнгэлиг бэ. Һонирхолтой книгэнүүдые уншанабди. Геройнуудай, улаанармеецүүдэй, пограничнигуудай тухайда бэшэгдэһэн книгые угаа һонирхоноб.

Һургуулидаа отличноор һуралсажа, жэл бүри лагерьта ошожо байха зорилго урдаа табяад байнаб. Энэ жаргалта байдалые бидэндэ үгэгшэ багша Иосиф Виссарионовичтаа үнэн зүрхэнэйм халуун баярые хүргэнэб.

Берта Дергина—нэгэдэхи классай һурагша, V отряд.

Манай хүсэлнүүд

Советскэ зол жаргалта багашуудые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгэ—харюусалгатай ба хүндэтэй хэрэг мүн. Тэдэнэр манай сагта сэнгэлиг хүхюугээр амаржа, һуралсалай энэ жэлдэ шэнэ хүсэтэйгөөр угтана.

Ильинкын санаторно лагерь болбол городой эгээ томо лагерьнуудай нэгэн болоно. Эндэ, сезон бүри 250 пионернүүд-һурагшад амардаг юм. Эдэнэрые сэнгэлиг хүхюугээр амаруулха, коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ—шухала зорилго лагериин начальник ба пионервожатануудай урда табигданхай. Энэ зорилгые бүрин дүүргэлтэ болгохо ёһотой.

Бидэндэ, пионервүүдэй вожатануудта хүтэлбэрилхы материалнууд—„Вожатый", „Пионер", „Затейник" ба бусад журналнууд тон дутамаг байна. Энэ шухала материалнуудаар хангаха тухай ВЛКСМ-эй городской Центральна райком оперативна хэмжээ абанагүй.

Мүн, ВЛКСМ-эй обкомой ба горкомой органууд „Бурят-Монгольский комсомолец" ба „Кост..." газетэнүүдэй редакцинууд лаге... нуудай ажабайдалые һонирхоно... Лагериин ажабайдые харуул... статьянууд тон үсөөн толилогд... Дурсагдагша редакцинхид х... хойногшодоо лагерь тухай ... риалнуудые үргэнөөр толилхы... тэ гээ найдагдана. Энэ—... хүдэлмэриин тон туһатай болохо...

Санаторно лагериин вожатанууд.

САНАТОРНО ЛАГЕРЬ—ХҮҮГЭДЭЙ БЭЕЫЕ ЭЛҮҮРЖҮҮЛГЫН ЦЕНТР

Ленин—Сталинай парти ба советскэ правительство болбол зол жаргалта хүүгэдые энхэ элүүрээр, физическэ хатуугаар ба коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ тухайда эсэгын халуун анхарал табина. Тэдэнэртэ һураха, амарха аргабайдал бүрин олгогдонхой. Манай орон дотор хүүгэдэй дворецүүд, паркнууд, лагерьнууд хэдэн олон зуугаадаараа тоологдоно.

Хэдэн мянгаад һургуулинууд баригданхай. Гайхамшагта библиотекэнүүд, кино, театрнууд, хүүгэдэй садууд ба площадканууд, хүүгэдэй тусгаар түмэр зам байгуулагдаа.

Сталинска эпоходо түрэһэн хүүгэд хадаа эсэгэ ба аханарайгаа героическа тэмэсэлэй үрэнүүдые эдлэгшэд, коммунистическэ общестые ерээдүйн байгуулагшад мүн.

Пионерскэ лагерь хүүгэдые коммунистическэ ёһоор хүмүүжэлгын ба физическэ хатуужуулгын центр болоно. Советскэ хүүгэдэй эрил тэнүүдэнь тон ехэ ба элдэб янза. Тэдэнэр хадаа элдэб наукануудые, улаанармеецуудай ажабайдалые ба илаһан социализмын ороной амжалтануудтай танилсаха ба һайтар мэдэхые зориноо.

Бурят-Монгол республикын столица—Улан-Удэ городһоо табяад километр газарта Ильинка гэжэ нютагта пионернүүдэй санаторно лагерь бии юм. Энэ лагерь хадаа 1932 ондо баригдаһан байна. Тэрэ сагһаань хойшо хэдэн мянгаад хүүгэд амараа.

1940 оной гурбан сезон дотор хамтадаа 750 пионернүүд амарха байна. Мүнөө хоёрдохи сезондо 250 хүүгэд амаржа байнад. Эдэ пионернүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Лагерьта байгшадай дисциплинэнь тон һайн. Үдэр бүхэнэйнь ажал уридшалан хараалагдаһан планай ёһоор ябуулагдана.

Эдир багашуудые хүтэлбэрилгэ, тэдэнэрые зүбөөр амаруулга ба коммунистическэ хүмүүжүүлгэ хадаа угаа харюусалгатай ба хүндэтэй, гүрэнэй шухала хэрэг мүн. Тус лагериин пионерскэ вожатанууд ба бусад хүдэлмэрилэгшэд тэдэнэйгээ дунда авторитеттэй. Лагериин начальник коммунистка нүхэр Алексеева хадаа хүүгэдые зүбөөр амаруулха, тэдэнэрые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ тухайда большевистскээр анхарна. Үдэр бүхэнэйгөө хүдэлмэриин планиие табяад, вожатанай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ батадаг ба залуу вожатануудта тусгаар заабари үгэдэг юм.

Лагерьта „БГТО", „ГСО", „ПВХО", „ЮВС", эдир натуралистнуудай ба хамтадаа 15 янзын кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Кружогуудай хүдэлмэриие пионервожатанууд ба багшанар хүтэлбэрилнэ. Оборонно, историческа ба эдир натуралистнуудай кружогуудта хүүгэд олоороо хабааданад. Эдир натуралистнуудай кружогые һургагша нүхэр П. Ф. Васильев хүтэлбэрилнэ. Занятинь угаа һонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ ба кружогтоо амиды экспонадуудые олошоруулха тухай ехэхэн хүдэлмэринүүд хэгдэнэ. Гэдэнэй амиды экспонадууд тусхай комнато соо байна. Мүнөө, 2 зумбараа, арба гаран гүрбэлнүүд, нэгэ шубуун бии. Гадна, хэдэн янзын модонуудые ургуулна. Эдэ амиды экспонадуудаа эдир натуралистнуудай кружогойхид, нүхэр Васильевай хүтэлбэри доро харууһална.

Историческа кружогто 40 шахуу пионернүүд һуралсанад. Энэ кружогые Николай Петрович Иванов хүтэлбэрилнэ. Элдэб историческа зүйлнүүдтэй танилсана. Ябалганууд ба экскурсинууд эмхидхэгдэнэ.

Лагериинхид-пионернүүд хадаа шэнэ дуунуудта, танецта, шатарта, музыкада ба бусад олон янзын һонирхолтой зүйлнүүдтэ һуралсанад. Залуу поэдүүд өөһэдынгөө шэнэ уранзохёолнуудые найруулан, лагериинхидтаа уншадаг юм.

Советскэ хүүгэд бүхэн—эхэ оронойгоо дүлэтэ патриот мүн. Тэдэнэр хадаа гансал лэ һуралсал, грамотна бололгоор хизаарладаг бэшэ, харин хүсэтэй, бүхэ, хатуужанги ба ямаршье ажал хэжэ шадаха байха ёһотой. Лагеринь өөһэдын ажахытай, огород тарихай. Зарим үдэртэ старша пионернүүдэнь огородой буртаг үбһэнүүдые түүхэ гэхэ мэтын ажалда үдэртөө 1-2 час соо ажаллана.

Тус лагериие хүтэлбэрилэгшэд хадаа гурбадахи сезоноо баһал иимэ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, һүүлшын сезондо ошоһон хүүгэдые сэнгэлиг хүхюунээр амаруулхаар зорижонхой.

* * *

Энэ лагерь хадаа городой ажалшадай элүүрые сахиха таһагай мэдэлдэ юм. Мүнөө хэрэглэгдэжэ байгаа 2 палатань хэмжүүрээрээ тиимэшье ехэ бэшэ. Амаржа байһан 250 хүүгэдтэнь багаданхай. Лагерьта амарха хүүгэдэй тоо жэл ерэхэ бүри олошоржо байна. Тиимэһээ, 1941 ондо советскэ хүүгэдые бүри олоор амаруулхын зорилгоор, тус лагерь дээрэ байра шэнээр барилгые эртэнһээ бодожо, холһоноо городой арадай элүүрые сахиха таһагай анхарала табигдаана.

Ц. ЦЫДЕНОВ.

Харюусалгата редакторой орологшо **Ц. ОЧИРОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландарашвили, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-23; секретариата — 3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды — 7-55 (2 зв.); сельхоз. отдела — 7-55; отделов кадров и писем — 5-07.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 3171